

DREPTUL MEU

Cunoaște-ți drepturile și luptă pentru ele!

Nr. 4
25 aprilie 2007
Se distribuie gratuit

Primul ziar dedicat drepturilor omului în Republica Moldova

Pag. 3

Situația gravă din maternități favorizează scăderea natalității

Pag. 4

Dreptul pietonului – dreptul la viață

Doriți să contribuiți la dezvoltarea societății civile?

Aveți o idee și doriți să creați o organizație neguvernamentală, dar nu cunoașteți procedura?

Sau ați înregistrat deja o organizație neguvernamentală, dar doriți să cunoașteți mai multe despre posibilitățile activității ei?

Pentru a răspunde la aceste și alte întrebări ce țin de proprietatea și administrarea bunurilor, certificarea, lichidarea asociației, răspunderea pentru încălcarea legislației și raporturile cu alte organizații non-guvernamentale, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu suportul proiectului PNUD „Dezvoltarea Societății Civile”, a lansat linia telefonică fierbinte

(22) 20-14-13

Linia fierbinte este accesibilă de luni până vineri între 9.00-18.00. Persoanele interesate pot obține informații și consultații gratuite la acest număr de telefon sau pot transmite întrebări on-line, accesând site-ul: www.justice.gov.md, la categoria “Linia fierbinte ONG - info”.

Delincvența juvenilă, un flagel care afectează Republica Moldova

© UNICEF

Din cauza situației social-economice precare pe care o parcurge Republica Moldova, cea mai afectată și vulnerabilă categorie socială o constituie copiii. Numărul copiilor care intră în conflict cu legea, precum și al celor din grupurile de risc, a crescut brusc în ultimul deceniu. Deși familia este considerată subiectul principal în prevenirea infracționalității printre copii, efectele negative ale crizei economice au avut consecințe dezastruoase asupra multor familii care nu reușesc să asigure copiilor întreținerea și educația necesară.

Datele oferite de Ministerul Afacerilor Interne

denotă că majoritatea adolescenților care intră în conflict cu legea nu sunt încadrați în procesul de învățământ, în muncă, provin din familii vulnerabile sau sunt cei care anterior au comis delict. Potrivit aceluiași surse, din totalul de crime săvârșite de minori în februarie a.c., 44 la sută constituie jafurile, 22 la sută – infracțiunile legate de substanțele narcotice, 12 la sută – huliganism, 8 la sută – vătămări corporale, 6 la sută – omorurile, și câte 4 la sută – violurile și tâlhăriile.

Infracțiunile comise de minori constituie aproximativ 10 la sută din numărul total al infracțiuni-

lor. În ultimii ani se constată o creștere cantitativă a delincvenței juvenile. În conformitate cu datele statistice oficiale (datele Centrului de informație al Ministerului Afacerilor Interne), numărul copiilor aflați în conflict cu legea a fost în continuare creșterea începând cu anul 1992 și până în 2000. Totuși, în raport cu anul 2000, când au fost înregistrate 3007 de infracțiuni săvârșite de copii din totalul de 38.267 de cazuri, în anii ulteriori numărul acestora s-a diminuat, în 2004 fiind înregistrate 2770 infracțiuni.

Pagina 6

EDITORIAL

Viitorul Republicii Moldova hoinărește pe drumuri

SERGIU PRAPORȘCIC

Este mai mult decât evident că de când moldovenii au început să meargă la muncă peste hotare, nivelul de trai în Republica Moldova s-a îmbunătățit: în sate au apărut case noi, s-au ridicat garduri scumpe și s-au săpat fântâni, la Chișinău au sărit în sus de câteva ori prețurile la apartamente, a crescut mult consumul. Au avut de câștigat și cei care fac afaceri în Republica Moldova, banii aduși acasă au dinamizat comerțul, economia. Mai mult sau mai puțin, toți au avut de câștigat în urma exportului forței de muncă moldovene. Există, totuși, o categorie de persoane care, în mod sigur, a avut și are de pierdut în urma acestui fenomen. Aceștia sunt copiii celor plecați la muncă peste hotare. Ei, în cele mai multe cazuri, au rămas acasă de izbeliște, fără părinți, doar cu bunicii, care, chiar dacă primesc bani de peste hotare, sunt bolnavi și bătrâni și nu pot să le poarte de grijă nepoților lor, să-i supravegheze dacă merg sau nu la școală, dacă își fac sau nu temele. Copiii sunt cei care plătesc prețul pentru această „nouă bunăstare a societății noastre”. Cred că această chestiune ar trebui să ne îngrijoreze. Mai ales că riscurile sunt mari. Cine poate spune ce va fi cu generațiile de mâine care astăzi trec prin această pe-

rioadă a vieții care formează personalitatea umană, prin copilărie fără părinți? Ce va fi societatea moldovenească de mâine cu câteva generații de „orfani”?

Cetățenii moldoveni au găsit o soluție pentru problemele materiale cu care se confruntă familiile lor – să plece la muncă peste hotare. Nu este nimeni în drept să-i acuze pentru această alegere: nivelul de instruire, de educație și resursele financiare de care dispun nu le-au permis să identifice o altă alegere. Deși nu pot fi absolviți de toată responsabilitatea pentru că situația care s-a creat în Republica Moldova este produsul societății moldovene. Totuși, în acest moment, cea mai mare responsabilitate revine statului Republica Moldova. El trebuie să le ofere propriilor cetățeni locuri de muncă bine plătite și oportunități de afaceri în propria țară, pentru ca ei să nu plece la muncă peste hotare, lăsându-și copiii fără supraveghere acasă. Locurile de muncă bine plătite este singura soluție durabilă pentru problema copiilor care hoinăresc astăzi pe drumuri. Statul este obligat să rezolve această problemă, dar dacă el întârzie să facă acest lucru, atunci cetățeanul dispune de suficiente pârghii ca să determine autoritățile la acțiune. Și aceasta nu este o afirmație fără acoperire, mai ales acum când suntem în plină campanie electorală pentru administrația publică locală.

Ca să devenim un stat de drept, trebuie să continuăm reforma sistemului de justiție penală

Interviu cu Igor Dolea, directorul Institutului de Reforme Penale (IRP)

Citiți pagina 5

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului în R. Moldova: 2000-2015

www.gov.md

CONSIDERAȚI CETĂȚENI STRĂINI

Locuitorilor Transnistriei le este încălcat dreptul la servicii medicale

Profesoara de franceză de la liceul „Ștefan cel Mare” din Grigoriopol, refugiat la Doroțcaia, Snejana Berzan, a mers la policlinica din Grigoriopol pentru a obține un buletin pentru concediul de maternitate, dar i-a fost refuzată acordarea acestui serviciu, de către conducerea policlinicii, pe motiv că „lucrează pentru Republica Moldova”. A fost trimisă la Doroțcaia, la o distanță de 7-10 km, la Centrul medicilor de familie. „Este o situație dramatică, săptămâni de coșmar, cu drumuri interminabile”, a declarat Snejana Berzan pentru „Dreptul meu”.

O altă profesoară, de la același liceu, Tatiana Pașcan, pensionară, pentru a-și face documentele necesare pentru pensie, a avut mare bătaie de cap. Profesorilor nu li se eliberează buletine de boală, motivul invocat fiind același. Directorul adjunct al

liceului, Valentina Ctitor, a spus că profesorilor și elevilor le este încălcat dreptul la servicii medicale. „Faptul că nu avem nici un drept, în orașul unde trăim, plătim impozite etc., este o încălcare flagrantă a drepturilor omului”, a spus ea. Potrivit Valentinei Ctitor, locuitorii din regiunea transnistreană, care sunt cetățeni ai Republicii Moldova, sunt considerați „cetățeni străini” și sunt lipsiți de drepturi.

Cu poliță de asigurare, dar fără servicii medicale

Directoarea liceului, Eleonora Cercavski, susține că profesorilor și elevilor din regiune le este limitat accesul la serviciile medicale. „Orice adresare la medic o plătim, în Grigoriopol. În august 2006 am avut un acces de inimă, am chemat Salvarea. Au venit pentru că ne cunosc, dar am fost nevoită să plătesc ambulanța, in-

ternarea și tratamentul, deși am poliță de asigurare”, a spus directoarea liceului. În plus, la 17 aprilie, când a mers pentru o consultație la o clinică din Chișinău, a fost pusă în situația de a plăti consultația, îndreptarea de la medicul din Grigoriopol fiind considerată nevalabilă. Din păcate, nu e vorba de cazuri particulare, ci de o situație devenită cvasi-generală în regiunea de est a Republicii Moldova. „Ne-am adresat autorităților Republicii Moldova să fie făcute schimbările respective în legislație. Anul trecut am avut o întâlnire cu reprezentanții ai Ministerului Sănătății de la Chișinău, unde am abordat aceste probleme. Ne-am ales cu promisiuni, pentru că nu s-a rezolvat nimic”, a precizat Eleonora Cercavski.

În toamna anului 2006, pentru prima dată elevii de la liceul respectiv au beneficiat de un control medical, efectuat de o echipă de medici din Criuleni, până acum neavând acces la un astfel de serviciu. „Ni s-a promis că elevii vor putea beneficia de tratament stomatologic gratuit. Pentru a merge la medic în Grigoriopol, ai nevoie de bani, iar aici, din partea Chișinăului, această problemă nu se rezolvă. Sunt diferite piedici, de ordin politic și, mai ales, birocratic, din partea Transnistriei, dar și a Republicii Moldova, în privința asigurării dreptului la servicii medicale”, a declarat Cercavski.

ECATERINA DELEU

OPINIA JURISTULUI

„Situația profesorilor bugetari, care plătesc taxa pentru polița de asigurare, este unică”

Președintele Asociației „Promo-Lex”, Ion Manole, susține că autoritățile Republicii Moldova au obligația de a asigura condiții egale tuturor cetățenilor.

Autoritățile declară că se face tot posibilul pentru populația din stânga Nistrului, pentru a-i fi asigurate în egală măsură aceste drepturi, dar din cazurile respective, precum și din altele, este clar că situația este alta. Există foarte multe obstacole de ordin birocratic, care încălcă drepturile locuitorilor din stânga Nistrului, cetățeni ai Republicii Moldova. „Situația profesorilor bugetari, care achită taxa pentru polița de asigurare, este unică, pentru că ei achită taxa respectivă, dar nu beneficiază de aceleași condiții ca ceilalți cetățeni. Un contribuabil din Grigoriopol, în cazul în care are nevoie de ambulanță, este nevoit să plătească celor din regiune, pentru că polița de asigurare nu este recunoscută, sau să se deplaseze la Doroțcaia și de acolo să solicite ambulanța sau ajutorul unui medic. Autoritățile Republicii Moldova mai au foarte mult de lucru, și această situație nu e doar în domeniul medical”, a conchis Ion Manole.

DREPTUL MEU

REDACTOR-ŞEF:

Sergiu PRAPORŞCIC

COORDONATOR DE EDIȚIE:

Petru CHIȚANU

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Igor BURCIU,
Ioan STRELICIUC,
Nicolae FEDERIUC,
Ecaterina DELEU,
Liliana ISTRATE,
Alexei LUNGU,
Irina BOZIANU

FOTOREPORTER:

Laurențiu BUȚ

DESIGNER:

Petru PASCARU

STILIST:

Augustin NACU

CORECTOR:

Liliana STEGĂRESCU

PICTOR:

Margareta CHIȚCATÎ

SUSȚINUT DE:

Proiectul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Republica Moldova “Susținere în implementarea Planului Național de acțiuni în domeniul drepturilor omului”

FINANȚAT DE:

Cooperarea Austriacă de Dezvoltare

Austrian

Development Cooperation

ADRESA:

MD-2012, Chișinău, str. Sfatul Țării, 16

Tel.: 23-53-86

E-mail: dreptul_meu@yahoo.com

Editat în limba română și rusă

Tiraj:

Ediția de l. română: 20000 ex.

Ediția de l. rusă: 10000 ex.

TIPAR: Tipografia PRAG-3. Com.: 486

Se distribuie gratuit

Opiniile exprimate în acest Ziar nu reflectă neapărat opiniile oficiale ale Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova și ale Cooperării Austriece de Dezvoltare.

Polițele de asigurare și viza de reședință, o problemă sensibilă

Pornind de la hotărârea Curții Constituționale prin care existența instituției „viza de reședință” și utilizarea acesteia în raporturile sociale a fost declarată drept neconstituțională, o parte a deținătorilor polițelor de asigurare medicală au considerat că le-au fost încălcate drepturile atunci când, adresându-se la medicul de familie, au achitat serviciile medicale pentru că nu aveau viză de reședință.

În acest sens, am fost telefonați de către mai mulți cititori de-ai noștri care ne-au solicitat să clarificăm situația în ceea ce privește necesitatea vizei de domiciliu în cazul adresării la medicul de familie. Au fost cazuri când unele persoane, fiind angajate în câmpul muncii în Chișinău și deținând poliță de asigurare, în momentul în care se adresau la medic, li se cerea să achite serviciile, deși acestea, potrivit Programului Unic, sunt gratuite.

Menționăm că, potrivit punctului 5 al Hotărârii nr.16, din 19 mai 1997, a Curții Constituționale „Cu privire la controlul constituționalității dispozițiilor” p.10, alin.2, din Regulamentul cu privire la modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate ale sistemului național de pașapoarte, „existența instituției „viza de reședință” în Legislația Republicii Moldova și utilizarea ei în raporturile sociale, vine în contradicție cu normele și principiile constituționale, constituind o piedică în exercitarea drepturilor cetățenilor la libera circulație”.

Deși există această decizie a Curții

Constituționale, ea nu este respectată. În acest sens, juristul Vitalie Nagacevchi a menționat că, în situația creată, hotărârea Curții Constituționale și-a pierdut valoarea. „Guvernul a mers pe altă cale. A renunțat la termenul de „viză de reședință”, utilizând termenul de „înregistrare”. În consecință, toate facilitățile sunt legate de înregistrare. Neavând înregistrare, nu poți beneficia de inlesniri și facilitățile sociale. Cu regret, nimeni nu a mai atacat în instanță acest fapt, dar sunt sigur că, chiar dacă ar sesiza cineva, în consecință actul ar fi recunoscut drept constituțional”, a specificat Nagacevchi.

Responsabili ai Companiei Naționale pentru Asigurări în Medicină ne-au declarat că viza de reședință este necesară pentru simplificarea lucrului medicilor de familie. „Noi trebuie să ducem o evidență strictă a populației și acest lucru este foarte greu de realizat. Fiecare medic de familie deservește o anumită rază de acoperire. Pacienții, cunoscând medicul lor, știu unde să se adreseze. Totodată, medicul de familie este responsabil pentru fiecare persoană în parte, asigurând o continuitate. În caz contrar, deservirea ar fi mult îngreunată”.

Soluția

Totodată, directorul Biroului pentru Drepturile Pacientului, Valeriu Sava, ne-a explicat că, în astfel de cazuri, pacienții trebuie să depună o cerere la Centrul medicilor de familie, unde sunt înscrși potrivit vizei de reședință, pentru a solicita să fie scoși din evidență

de acolo, cerând totodată și cartela medicală personală. În continuare, printr-o cerere specială, adresată administrației unei instituții medicale, care deservește sectorul, unde locuiește temporar, acesta urmează să solicite transferul său într-un registru special. De remarcat că fiecare instituție medicală are un registru special, Registrul pacienților care dețin poliță de asigurare, unde sunt înscrise persoanele care nu au viză de reședință, dar sunt deținători de polițe de asigurare. Ulterior, aceste persoane vor fi repartizate la unul din medicii care activează în cadrul centrului medicilor de familie respectiv.

Există trei acte de bază în acest sens. Legea nr. 1585 din 1998, cu privire la asigurările obligatorii de asistență medicală, Programul Unic al asigurărilor obligatorii, aprobat de Guvern în fiecare

an, și Contractul de Asigurare, care este încheiat între persoana fizică și companie. Totodată, în Hotărârea Guvernului nr. 1480, din 25 decembrie 2006, prin care a fost aprobat Programul Unic pentru anul 2007, în p.11, se menționează că medicul de familie este prima persoană la care apelează pacienții pentru a li se elibera bilete de trimitere la un medic specialist de profil sau pentru internare în spital. Numai în cazul deținerii unui astfel de bilet de trimitere, pacienții pot beneficia de servicii medicale gratuite. În cazuri de urgență, oriunde s-ar afla, pacientul are dreptul să beneficieze de asistență medicală de urgență. Pentru șomerii înregistrați oficial, pensionari, invalizi și copiii până la 18 ani, polițele de asigurare sunt achitate de către stat.

LILIANA ISTRATE

Cetățenilor Republicii Moldova, indiferent de veniturile proprii, li se oferă posibilități egale în obținerea de asistență medicală oportună și calitativă în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem, garantat de stat, de apărare a intereselor populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești, destinate acoperirii cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate.

Articolul 20. Dreptul la asistență medicală din Legea R.Moldova cu privire la ocrotirea sănătății

Viitorul, în pericol

Situația gravă din maternități favorizează scăderea natalității

Una dintre problemele majore cu care se confruntă societatea noastră este creșterea mortalității populației în detrimentul natalității, aflată în continuă scădere. Sărăcia, mizeria socială, situația proastă din sistemul de sănătate determină tinerele familii să fie mai rezervate atunci când vine vorba de conceperea copiilor. Astăzi, rareori vor fi întâlnite familii care vor accepta să facă mai mult de doi-trei copii. În afara faptului că decid întreruperea sarcinilor nedorite, multe femei însărcinate nu ajung să nască un copil sănătos sau, deseori pierd sarcina înainte de vreme.

Motivele sunt diverse: alimentație necorespunzătoare, condiții de stres, efort fizic și intelectual, asistență medicală proastă, insuficiență de cadre specializate în spitale etc. sunt câțiva factori de bază, care determină tinerele viitoare mame să renunțe la plăcerea de a avea copii sau la a se mai aventura într-o experiență pe care au trecut-o și care le-a marcat viața și familia. Desigur, legislația nu obligă pe nimeni să aibă sau nu copii. Ceea ce, însă, poate să facă statul este să asigure, cel puțin, niște condiții elementare, pentru ca cele care au devenit, la un moment dat, mame, să nu-și amintească cu oroare de modul în care au adus pe lume acel copil și de condițiile mizerabile pe care au fost nevoite să le suporte în perioada internării lor la maternitate.

Condiții infecte de spitalizare

Dacă am lua, spre exemplu, Spitalul numărul 1 din capitală, unde mamele sau viitoarele mame sunt internate, saloanele acestuia arată aproximativ la fel cu un spital ambulant din spatele frontului din timpul celui de-al II-lea Război Mondial. Patru paturi vechi de prin anii '60, învelite cu polietilenă (ca să nu se murdărească saltelele, și acestea putrede și învechite) și două-

trei noptiere distruse de vreme, cu uși care abia de se mai țin în balamale, reprezintă toată dotarea pe care o are un salon din acest spital. Despre lenjerie de pat, pernă, pătură nici nu mai poate fi vorba. Acestea trebuie aduse de gravidă sau de rudele ei. În cazul în care la spital va ajunge o gravidă care nu a fost pregătită să nască, ea va primi, în cel mai bun caz și absolut neregular (din bunăvoința vreunei asistente, care, ulterior, va trebui să dea explicații), o pătură veche și vreo două scutece la fel de vechi, pe care să le aștearnă sub ea. Pătura, care, de altfel, este rezervată pentru aproximativ 5-6 persoane consecutiv, trebuie să fie așternută pe pat. Aceasta va fi folosită doar în calitate de plapumă și doar în decurs de o noapte, în ideea că a doua zi dimineață rudele bolnavului îi vor aduce lenjeria de pat, iar pătura va merge către o altă pacientă, pomenită în situație similară.

Saloanele mai sunt „dotate” cu grup sanitar, unul la două camere, în care găsești un loc unde cândva era duș și în

care atârna niște țevi ce confirmă acest lucru, o chiuvetă crăpată și lăsată pe o parte, deasupra căreia este agățată o oglindă cu marginile înnegrite de vreme și, la final, closetul – și el de vârsta paturilor, infect, fără colac și fără capac. Apă caldă și duș, care să poată fi folosite, vei găsi într-un loc special amenajat, cu boiler, unde, dacă vei prinde rând vei apuca să te speli.

Masa de care beneficiază paciențele arată astfel: dejunul – terci „Ghercules” (sau din aceeași categorie) fiartă cu apă, cu puțină sare sau zahăr – supă cu ceva fire de orez și terci sau

cartofi cu un pic de sos, cina – terci „Ghercules” (sau din aceeași categorie) fiartă cu apă, cu puțină sare sau zahăr. Măncarea oferită pe gratis este complementară, alimentele recomandate de medic fiind cu totul altele, ele urmând să fie aduse de rudele pacientelor.

Asigurare medicală obligatorie versus asistență medicală obligatorie

Se știe că, în prezent, în Republica Moldova fiecare cetățean este obligat

să-și facă asigurare medicală. Acesta va plăti Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, periodic, o taxă pentru ca, în cazul în care nimereste pe patul de spital, să-i fie asigurate condițiile de spitalizare fără bani.

Ceea ce se întâmplă însă la noi în spitalul de maternitate este pe departe de a fi conform necesităților elementare de care are nevoie o gravidă, în special, una cu probleme. Cu tot cu polița de asigurare, ea va trebui să-și cumpere medicamente, care, pe lângă faptul că sunt foarte scumpe, nu pot măcar fi găsite în Chișinău, să-și asigure mâncarea, hainele, lenjeria de pat, săpun, prosop etc.), iar, la final, va achita o taxă de 30 de lei, prevăzută pentru repararea spitalului.

Dacă e să raportăm neregulile arhicunoscute din sistemul de sănătate și condițiile mizerabile din secțiile de internare la chinurile naturale pe care le suportă o femeie la naștere și la riscurile la care se expune, este lesne de înțeles situația gravă cu care se confruntă societatea în ce privește natalitatea. De aceea, este firesc să întâlnim frecvent în presă cazuri în care femei însărcinate își omoară copiii nenăscuți, este firesc să avem atâția copii bolnavi, este firesc să avem o astfel de societate.

Numărul nașterilor, comparativ cu începutul anilor '90, a scăzut de aproape două ori

Faptul că situația din sănătate, în general, este sub orice nivel o recunoaște toată lumea, de la medici și până la autoritățile de profil, nemaivorbind de pacienți. Este greu să acuzi pe cineva, deoarece răspunsul este clar și justifică pe toți: suntem o țară săracă, nu avem bani și, de aici, și toate problemele.

Pentru a afla punctul de vedere al reprezentanților instituțiilor de profil, l-am contactat pe șeful Clinicii de Obstetrică și Ginecologie a USMF „Nicolae Testemițeanu”, profesorul universitar Petru Roșca (în imagine). Potrivit lui, în prezent, în Republica Moldova există o mare problemă în ceea ce privește natalitatea. „De la începutul anilor '90 și până în prezent, natalitatea în Republica Moldova a scăzut de aproximativ două ori. Motivele sunt diverse, cel mai des, însă, această problemă este determinată de faptul că mulți tineri pleacă peste hotare și nu mai nasc în țară. Astăzi, situația la acest capitol constituie circa 10 nașteri la 1.000 de persoane anual, în timp ce mortalitatea este în continuă creștere și depășește considerabil numărul nașterilor”, a spus profesorul.

Referitor la situația precară din maternități, Petru Roșca a spus că de vină nu sunt nicidecum medicii, care sunt impuși de situație să accepte să ia bani de la pacienți. „Un medic învață aproximativ opt ani, ca la final să ajungă să primească un salariu de 800 de lei pe lună. Este firesc să caute și alte surse de venit”. Totodată, el a dezmințit zvonul, potrivit căruia, o femeie care trebuie să nască, dar nu are bani, nu este acceptată în spital. „Vă declar cu toată responsabilitatea că situații în care să nu-i fie acordată asistența necesară gravidei, în condiții critice, nu se înregistrează. Chiar dacă se întâmplă uneori așa ceva, acestea sunt cazuri absolut singulare și nu reflectă situația generală”, a afirmat medicul. El a specificat că regretă faptul că au fost închise maternitățile particulare, deoarece, potrivit lui, în instituțiile private de profil existau, cel puțin, condiții minime de spitalizare. „În plus, faptul că există mai multe instituții, stimulează concurența, ceea ce face să sporească calitatea serviciilor prestate”, a mai spus Petru Roșca.

Orice persoană are dreptul la repararea prejudiciului adus sănătății de factori nocivi generați prin încălcarea regimului antiepidemic, regulilor și normelor sanitar-igienice [...].

Articolul 19 din Legea R.Moldova cu privire la ocrotirea sănătății

– terci „Ghercules” (sau din aceeași categorie) fiartă cu apă, cu puțină sare sau zahăr, prânzul – supă cu ceva fire de orez și terci sau

Dreptul pietonului – dreptul la viață

„Am un punct de comercializare de haine în piața „Decebal”. În această zonă nu există nici o trecere de pietoni, de aceea sunt nevoită să traversez zilnic, strada trecând prin complexul comercial „Jumbo”. Îmi este frică să traversez strada printre mașinile care vin în viteză. În fiecare zi, sute de oameni care vin la cumpărături la piața „Decebal”, își pun în pericol viața traversând strada printre mașini. De ce nu se iau măsuri pentru ca pietonii să fie în siguranță în această porțiune de carosabil? Lipsa marcajelor și a semnelor de circulație ne pune în pericol viața în fiecare zi, în diferite zone ale Chișinăului. Nu pot spune că mă simt în siguranță nici la trecerile de pietoni din oraș, fiindcă lipsa de educație a șoferilor noștri nu îmi permite acest lucru. De ce nu se întreprinde nimic pentru ca noi și copiii noștri să putem traversa liniștit străzile din Chișinău. Poate cei de la Poliția Rutieră ar trebui să se implice mai mult sau alte ministere trebuie să întreprindă niște acțiuni?” Vera Chitoroga, Chișinău.

Lipsa semnelor de circulație, a marcajelor pentru trecerile de pietoni, sunt cauza numeroaselor accidente rutiere și deceselor. Din lipsă de cunoștințe sau din ignoranța participanților la trafic, anual, pe străzile din Chișinău mor zeci de oameni. Zilnic este încălcat cel mai important drept al omului – dreptul la viață.

Pentru a da un răspuns adecvat, ne-am adresat la Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, în competența căruia intră și problema marcajelor și semnelor de circulație. După ce am telefonat la mai multe departamente, am ajuns la Administrația de Stat a Drumurilor care răspunde de marcaje și semne de circulație. Directorul acestei administrații, Petru Triboi, ne-a spus că nu vrea să ne dea nici un răspuns, iar opiniile lui vor rămâne doar pentru dânsul.

Șeful adjunct al Direcției Poliției Rutiere, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, lt.col. Sergiu Armașu, ne-a spus că, din păcate, de siguranța la trafic se ocupă doar Ministerul Afacerilor Interne, deși, în opinia dânsului, aici ar trebui implicate și Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, Ministerul Administrației Publice Locale, Ministerul Educației și Tineretului și Primăria municipiului Chișinău. „Problema marcajelor pentru trecerea de pietoni persistă în tot municipiul. Direc-

ția Poliției Rutiere de nenumărate ori a sesizat Ministerul Transporturilor despre pericolul pe care îl prezintă diferite străzi din Chișinău. Iar aceștia sunt obligați să întreprindă acțiuni pentru a elimina riscul la care sunt supuși conducătorii auto și pietonii?”

Despre numeroasele accidente de pe trecerile de pietoni, Sergiu Armașu a spus că șoferii din Republica Moldova nu au o educație rutieră. „Procesul de reeducare a conducătorilor auto, cât și a pietonilor durează de mai mulți ani. Pentru a micșora numărul de accidente care au loc pe zebrele din Chișinău a fost făcută o cerere către Guvernul și Parlamentul Republicii Moldova pentru a modifica codul rutier, astfel că pentru neacordarea priorității de trecere, în locuri speciale, pentru pietoni conducătorului să i se suspende permisul de conducere. Dacă șoferii vor fi sancționați mai drastic, aceștia vor respecta regulile de circulație și drepturile altor participanți la trafic”, a conchis Sergiu Armașu.

ALEXEI LUNGU

Credeți că sunteți în siguranță atunci când traversați strada la „zebră”?

Nina:

Câteodată mă simt în siguranță, dar câteodată nu, fiindcă atunci când traversezi strada la zebra, un conducător auto poate să-ți dea voie să treci, iar altul nu. Consider că „zebra” este un loc nesigur. Consider că ni se încalcă dreptul de pietoni. Cel mai grav e că ni se încalcă acest drept nu numai la trecerile de pietoni, dar uneori chiar și pe trotuar.

Roman:

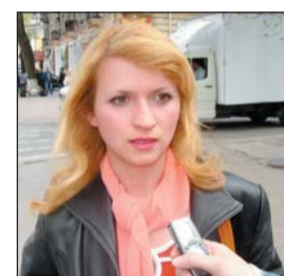
Mă simt în siguranță numai dacă privesc în stânga și în dreapta să nu vină vreoa mașină în viteză. Cred că ni se încalcă drepturile de pieton de fiecare dată când nu ni se acordă prioritate la trecerile de pietoni. Consider că ar trebui să fie respect reciproc atât din partea șoferilor, cât și din partea pietonilor, fiindcă sunt situații când pietonii traversează strada ne-regulamentar.

Andrei:

În cazul în care la trecerea de pietoni nu este instalat un semafor, nu cred că există cineva care s-ar putea simți în siguranță. Și este anormal să nu poți trece strada la zebra.

Neli:

În ziua de azi nu se respectă regulile de circulație. Pietonii sunt mereu în pericol atunci când traversează la „zebră”. Uneori prefer să trec strada la semafor. Mulți șoferi au permisele de conducere cumpărate. Cred că vor trece mulți ani până când dreptul pietonului va fi respectat de către șoferii noștri.

Ruslan:

Spre deosebire de țările Europei de Vest, unde șoferul stimează pietonul și unde sunt respectate drepturile pietonilor, la noi șoferii au altă mentalitate, iar amenziile sunt prea mici pentru cei care încalcă aceste drepturi.

Lera:

Mă simt în siguranță doar când trec strada cu părinții. Șoferii ar trebui să respecte regulile de circulație, dar la noi aceasta nu se întâmplă.

ALEXEI LUNGU

Lipsa indicatoarelor rutiere face victime

Timp de mai mulți ani, șoferii care au avut nefericita ocazie să circule, mai ales pe timp de noapte, pe strada Bucovinei din sectorul Ciocana al municipiului Chișinău și-au riscat viețile și automobilele. Mulți dintre aceștia, însă, au căzut pradă iluziei optice, creată, pe direcția drumului, de prezența unui pod nefinisat. De la distanță, podul fatal pare a fi continuarea drumului, deși, în realitate, șoseaua cotește la stânga. Astfel, aici s-au produs mai multe accidente rutiere, soldate cu morți.

Strada Bucovinei marchează hotarul dintre orașul Chișinău și suburbie. Deși, pe ambele părți ale acesteia, au fost instalați piloni de iluminare, nici unul nu are bec. În plus, locul de risc, unde drumul cotește la stânga, nu a avut, timp de mai mulți ani, niciun indicator care ar atenționa șoferii asupra pericolului căruia se expun în cazul în care circulă cu viteză sporită. Drept urmare, pe întineric, iluminarea farurilor automobilelor îi face pe șoferi să creadă că podul este o continuare a drumului, încât mulți nu observă cotitura. Pilonul și bordura dărămată din fața podului nefinisat și crucea cu flori indică tragicele evenimente produse pe această porțiune de drum. Potrivit locuitorilor din sectorul Ciocana, acum câțiva ani, înainte de instalarea semnului necesar de circulație, aici a deraiat de pe șosea un camion. Șoferul, care se întorcea dintr-o călătorie lungă, era cam obosit și, din această cauză, nu și-a dat seama că ceea ce

pare a fi continuarea drumului este, de fapt, un pod nefinisat, aflat la o distanță destul de mare și că, de fapt, urmează cotitura la stânga.

Lucrările de construcție a podului cu pricina au fost începute în perioada sovietică pentru a asigura Uzinei de computere din apropiere ieșire la traseul național M2 (Chișinău-Soroca). Surse din cadrul Ministerului Transporturilor și Comunicațiilor ne-au declarat că, în realitate, uzina de computere avea menire militară, având nevoie de legătura cu drumul M2. După destrămarea URSS, însă, nu au mai fost găsiți

suficienți bani pentru finalizarea lucrărilor de construcție a podului, acesta fiind lăsat în paragină. Astfel, multă vreme, nicio autoritate de stat nu și-a asumat răspunderea pentru riscurile la care se expuneau noaptea șoferii care circulă pe această stradă, precum și pentru accidentele produse aici.

Abia după mai multe accidente grave produse pe acest sector de circulație, autoritățile au instalat indicatorul rutier ce atenționează șoferii despre cotitura bruscă.

IOAN STRELICIUC

Proprietarii de pământ care își dau lotul în arendă trebuie să achite impozitul pe venit

„Fratele meu, locuitor a satului Japca, raionul Florești, a dat în arendă anul trecut un lot de pământ cu o suprafață de aproximativ un hectar. Un vecin de-al lui i-a spus că cei care își dau pământul în arendă trebuie să plătească impozit pe venit. Vă rog să-mi spuneți, fratele meu trebuie să plătească impozit, dacă banii din arendă sunt unicul venit al său?” Liuba Țiu, Chișinău.

Conform articolului 18 „Sursele de venit impozabile”, din Capitolul 2 al Codului Fiscal al Republicii Moldova, proprietarii de pământ care își dau lotul în arendă, ca și proprietarii de pământ care sunt persoane juridice, trebuie să achite impozitul pe venit, indiferent dacă venitul este sub formă de bani sau produse agricole. Articolul 20 „Sursele de venit neimpozabile” din Codul Fiscal al Republicii Moldova prevede că veniturile obținute de persoanele fizice, din livrarea materiei prime a producției din fitotehnie și horticultură în formă naturală și a producției din zootehnie în formă naturală, în masă vie și sacrificată nu sunt supuse impozitelor.

Expertul Institutului pentru Dezvoltare și Inițiativa Sociale „Viitorul” (IDIS), Veaceslav Ioniță, ne-a spus că impozitul pe venit pentru un fermier, care este persoană fizică, nu poate fi calculat exact, fiindcă nu pot fi calculate exact nici cheltuielile pe care acesta le are în perioada în care crește o pasăre, un animal sau atunci

când cultivă ceva. „Ar putea fi creat un algoritm de calcul al venitului unui țaran, dar cheltuielile pentru elaborarea acestui algoritm și calcularea venitului ar fi mai mari decât impozitul propriu-zis. Este mai simplu de calculat impozitul pe venit atunci când un fermier are o întreprindere individuală sau un SRL, fiindcă acestea au o contabilitate care gestionează venitul și cheltuielile”, a adăugat Veaceslav Ioniță.

Potrivit articolului 15, impozitul pe venit, inclusiv pentru cei care își dau pământul în arendă se determină în felul următor:

- pentru persoanele fizice, inclusiv gospodăriile țărănești și întreprinderile individuale:
 - impozitul constituie 8 la sută din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 16200 lei;
 - impozitul constituie 13 la sută din venitul anual impozabil ce depășește suma de 16200 lei și nu depășește suma de 21000 lei;

- impozitul constituie 20 la sută din venitul anual impozabil ce depășește suma de 21000 lei.

Totuși, conform Codului Fiscal, fiecare fermier are dreptul la o scutire personală, de 4500 lei pe an. În cazul în care soțul sau soția nu au un venit oficial, fermierul poate beneficia și de scutirea acestuia, iar dacă are copii minori, acesta mai primește o scutire în valoare de 840 lei anual, pentru fiecare copil.

Atunci când proprietarul de pământ achită impozitul pe venit, el trebuie să fie sigur că acest lucru nu a fost făcut de cel care a luat lotul în arendă. „Eu le-aș recomanda fermierilor care își dau loturile de pământ în arendă să nu plătească în fiecare lună impozitul, ci la sfârșit de an să facă o declarație pe venit. Acest lucru îi va scuti de plăți suplimentare și de posibilele recalculări”, a adăugat Veaceslav Ioniță.

ALEXEI LUNGU

Interviu

...Trebuie înființate servicii adecvate pentru aplicarea sancțiunilor și măsurilor comunitare, să li se aloce suficiente resurse și să se dezvolte cât este necesar în scopul asigurării încrederii autorităților judecătorești în utilitatea sancțiunilor și măsurilor comunitare, al asigurării siguranței comunității și al îmbunătățirii situației personale și sociale a infractorilor.

Recomandarea 22, p.8, CE către statele membre privind îmbunătățirea aplicării normelor europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare

Ca să devenim un stat de drept, trebuie să continuăm reforma sistemului de justiție penală

Interviu cu Igor Dolea, directorul Institutului de Reforme Penale (IRP)

în conformitate cu normele internaționale, mai multe legi în Republica Moldova. Dar nu s-a prea schimbat mentalitatea populației. Deși avem legi bune, situația oricum rămâne proastă, pentru că ele nu sunt executate. Și de aceste încălcări se fac vinovați chiar oamenii legii. Sigur, e mai ușor să descoperi o infracțiune aplicând tortura sau tratamentul inuman.

Toți fug de poliție

- Care sunt cele mai importante direcții privind reforma penală în Republica Moldova?

- În primul rând, reforma penală presupune necesitatea implicării în procesul de justiție a comunității. Din păcate, astăzi s-a format o mare prăpastie între organele de drept și comunitate. La noi, oamenii nu doresc să aibă nici o treabă cu poliția, cu instanța de judecată.

O altă problemă este corupția în instanțele de judecată. Sistemul judecătoresc, dorind să fie independent de popor, a devenit dependent de sistemul politic. Există pericolul ca multe dosare să fie făcute la comandă pentru a înlătura un concurent economic sau unul politic. În opinia mea, președinții de instanțe ar putea fi aleși de către populație la alegerile locale. Este necesară atragerea comunității în afacerile penale chiar dacă justiția penală rămâne a fi o prerogativă a statului.

În prezent, în justiția penală este necesară a fi promovată instituția medierii. Multe din conflictele și încălcările care se întâmplă în comunitate nu ar trebui să ajungă în instanțe. Medierea are ca scop facilitarea unui dialog între victimă și făptuitor și repararea prejudiciului material sau moral evitând multe formalități. Uneori, în instanțele de judecată ajung zeci de dosare banale. Iată de ce astfel de cazuri ar trebui soluționate de către comunitate, în cadrul comunității.

Altă problemă ar fi cea a resocializării persoanelor deținute. Nu ar trebui să îndepărtăm de societate persoanele care au fost deținute, ele oricum se întorc în societate. Astăzi, multe persoane

nevinovate stau închise în penitenciar. Lucrul acesta se întâmplă fie pentru că deținutul „a recunoscut” o crimă pe care, de fapt, nu a comis-o, fiind torturat de poliție, fie pentru că instanța a fost indusă în eroare, fie pentru că judecătorul a fost indiferent și a judecat cazul superficial. În toate aceste cazuri, deținutului i se cultivă ura față de societate. Din aceste considerente, este necesară resocializarea deținuților.

Trebuie să avem respect față de ființa umană

- Credeți că societatea este pregătită să accepte aceste reforme, cum ar fi probațiunea, munca în folosul comunității și medierea?

- Sunt necesare asemenea mecanisme. Ele însă trebuie aplicate ținând cont de specificul național. De exemplu, în trecut a existat așa-numitul Sfat al celor buni și bătrâni, care împăca lumea în sat. În mod sigur, astăzi el ar putea fi asociat cu medierea în Republica Moldova.

Vreau să vă dau un exemplu. Acum câțiva ani am făcut primele propuneri privind introducerea unei noi pedepse penale, alternativă la privațiunea de libertate și anume munca în folosul comunității. Atunci erau foarte mulți pesimiști. Astăzi însă peste 20 la sută din dosarele cu condamnări includ pedepse la munci comunitare, executate la locul de trai al infractorilor.

- Este sărăcia un factor care împiedică accesul la justiție în Republica Moldova?

- Nu se face vinovată sărăcia de toate problemele din sistemul judiciar. Sunt multe probleme care pot fi rezolvate fără a cheltui bani. Să luăm lucrurile cele mai simple: comportamentul oamenilor din sistemul judiciar, cultura juridică, respectul față de ființa umană. Dacă persoana a comis o infracțiune, asta e problema ei. Noi putem s-o lipsim de libertate, dar nu avem dreptul s-o lipsim de statutul ei de ființă umană.

A consemnat IRINA BOZIANU

Cu prilejul Zilei Internaționale pentru Eradicarea Sărăciei (17 octombrie) și Primei Decade pentru Eradicarea Sărăciei (1997-2007), Departamentul ONU pentru Afaceri Economice și Sociale, în colaborare cu Departamentul Informații Publice și Administrația Poștală a Națiunilor Unite, anunță:

Un concurs de artă pentru copii în scopul elaborării unui model de marcă poștală pe tema

”Noi putem pune capăt sărăciei”

În cadrul activităților legate de celebrarea Zilei Internaționale pentru Eradicarea Sărăciei și Primei Decade pentru Eradicarea Sărăciei, Departamentul ONU pentru Politici Sociale și Dezvoltare invită copiii din toată lumea să participe la un concurs de artă pe tema “NOI PUTEAM PUNE CAPĂT SĂRĂCIEI”.

• Juriul va selecta 6 cele mai bune desene. Câștigătorii vor fi anunțați pe 17 octombrie, Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei, iar Administrația Poștală a ONU va utiliza schițele drept modele pentru timbre poștale.

• Autorii altor 20 de desene vor lua premii speciale. Toate cele 26 de desene vor fi prezentate la o expoziție specială a Națiunilor Unite în acest an la New York.

REGULILE CONCURSULUI:

Cine poate participa?

Copii cu vârste cuprinse între 5 și 15 ani din toate colțurile lumii.

Cerințe pentru desene:

Schițele pentru concurs trebuie realizate pe pânză sau coală de hârtie format A4, ori de dimensiuni comparabile cu acest format. Puteți folosi cerneală, creioane, cărbune, cretă, acuarela, marcatore ori alte materiale potrivite pentru desen. Desenul trebuie să conțină pe verso o descriere a conținutului său. Vă rugăm să nu puneți desenele în rame.

Informații personale:

Pe partea opusă a desenelor introduceți următoarea informație:

1. Numele complet
2. Vârsta
3. Genul
4. Adresa completă
5. Țara
6. Numărul de telefon, numărul de fax, adresa electronică
7. Alte informații utile de contact

Selectarea desenelor:

6 cele mai bune schițe vor fi anunțate pe 17 octombrie 2007, Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei. Acestea vor fi utilizate de către Administrația Poștală a Națiunilor Unite ca modele pentru timbre poștale. Alți 20 de autori de desene vor obține premii speciale. Toate cele 26 de schițe vor fi prezentate la o expoziție specială a Națiunilor Unite în acest an la New York.

Jurizarea:

Selectarea celor mai bune lucrări va fi efectuată de un juriu compus din 6 membri, reprezentanți ai Departamentului Informații Publice și Administrației Poștale al ONU.

Termen final de prezentare a materialelor:

Ar fi bine să trimiteți desenele cât mai degrabă. Termenul limită este 30 iunie 2007. Adresa la care puteți trimite materialele:

2 United Nations Plaza, Room DC2-1328
New York, NY 10017, United States of America

ȘI TU POTI

Efort considerabil, rezultat pe potrivă

Jurnaliștii sunt persoanele care, în virtutea specificului profesiei, sunt, de cele mai multe ori, persoanele cele mai informate. Inclusiv la capitolul drepturile și libertățile fundamentale ale omului. De aceea, ziaristii se numără printre cei care luptă cel mai frecvent, de rând cu specialiștii în drept, cu cazurile de încălcare a drepturilor omului, mai ales atunci când sunt vizați personal.

Un caz elocvent în acest sens este cel al jurnalistei Julieta Savițchi, acționată în instanță de judecată, acum câțiva ani, de către autoritățile din Republica Moldova de lezarea demnității unui agent de circulație. Fiind specializată mai ales pe problematica juridică, ziarista a publicat, în 1999, un articol despre fenomenul corupției în poliția rutieră. În acest foileton, ea a descris, în baza unui caz concret, fenomenul corupției și comportamentul reprobabil al multor agenți de circulație. Relatând despre șoferul bruscat și ofensat de către un polițist, Julieta nu a dat niciun nume, apelând la judecări de valoare. La scurt timp după apariția articolului,

însă, polițistul, pe care ziarista nici nu-l cunoștea, s-a recunoscut în foileton și a acționat-o în judecată, pe motiv că i-ar fi fost lezată onoarea și demnitatea. Toate instanțele de judecată care au examinat acest dosar i-au dat câștig de cauză polițistului. Acest fapt a dezamăgit-o, dar nu a descurajat-o pe ziaristă. „Nu m-am așteptat că o să pierd procesul în instanțele din Republica Moldova. Nu am crezut că judecătorii pot să dea câștig de cauză unui polițist, al cărui nume nu a fost indicat și care s-a recunoscut în articol și care, deși spunea că nu a comis cele menționate

în articol, a pretins că despre el este vorba”, ne-a spus Julieta Savițchi.

Singura cale de a-și apăra dreptul la opinie și la libera exprimare rămânea apelarea la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. Deseori, procesele examinate de înalta curte europeană durează ani de zile și mulți renunță, lăsându-se păgubași. Dar ziarista nu a cedat. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a judecat cazul Julietei Savițchi, dându-i câștig de cauză. Astfel, Republica Moldova a fost găsită vinovată de încălcarea articolului 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la libera exprimare. Înalta curte a stabilit că ziarista a făcut

uz de judecări de valoare, ce nu sunt pasibile de condamnare. În conformitate cu decizia CEDO, Guvernul de la Chișinău a fost obligat să-i plătească Julietei Savițchi despăgubiri în valoare de 3.000 de euro, precum și să-i restituie cheltuielile de judecată, în valoare de 1.500 de euro.

Cu banii obținuți din despăgubiri, ziarista și-a deschis o afacere. Ea ne-a declarat că, deși lupta pentru apărarea drepturilor sale a necesitat un efort considerabil, rezultatul este pe potrivă. „Acest caz m-a făcut să cred că fiecare cetățean, indiferent de posibilitățile lui, poate și trebuie să-și apere drepturile”, consideră Julieta Savițchi.

IOAN STRELICIUC

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”

Articolul 13, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale

Delincvența juvenilă, un flagel care afectează Republica Moldova

Potrivit datelor oferite de Procuratura Generală, din numărul total al infracțiunilor săvârșite de minori, circa 70 la sută constituie jafurile și tâlhăriile. În anul 2003, conform aceleiași surse, 2719 minori au participat la săvârșirea de infracțiuni, dintre care 2560 au fost găsiți vinovați în instanțele de judecată. Marea majoritate a acestora nu este încadrată în muncă (2279), iar 349 erau elevi la momentul implicării lor în activități care contravin legii. Numai în anul 2004, minorii au săvârșit 11 omoruri, 23 de violuri și 78 crime de huliganism.

În același timp, minorii săvârșesc tot mai multe delict grave în grup, inclusiv cu participarea adulților. Predomină infracțiunile contra proprietății private și a statului. Annual, potrivit datelor statistice oficiale, astfel de infracțiuni constituie 75 - 80 la sută din toate infracțiunile comise de către minori. În ordine descendent urmează jafurile, huliganismul, tâlhăriile, cauzarea leziunilor corporale, violurile și omorurile.

Cele mai multe infracțiuni sunt comise în localitățile urbane, de adolescenți de 16 - 17 ani, majoritatea băieți. Aceștia acționează, de cele mai multe ori, în cartierele în care locuiesc.

În raportul de studiu prezentat de către Centrul pentru Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC), minorii reținuți sau aflați în arest preventiv sunt deținuți, de cele mai multe ori, în incinta comisariatelor de poliție. Aici, ei sunt încarcerați împreună cu adulții, nu se respectă întotdeauna normele ce reglementează spațiul ce trebuie să-i revină fiecărui deținut sau tratamentele care trebuie să-i fie aplicate. În afară de aceasta, uneori sunt încălcate și termenele prevăzute de lege pentru reținerea minorilor sau deținerea lor în arest preventiv.

Delincvența juvenilă este determinată de lipsa educației juridice și în domeniul drepturilor

Totodată, potrivit studiului „Vocile Tinerilor”, efectuat de UNICEF în 2001, 44 la sută dintre copiii chestionați în țările din vestul Comunității Statelor Independente au foarte puțină informație despre drepturile lor. Mai puțin informații sunt copiii cu vârste de 9 - 13 ani, în special băieții, copiii din localitățile rurale și cei care provin din familii cu o stare socioeconomică vulnerabilă.

În același raport se menționează că numărul copiilor care intră în conflict cu legea, precum și al celor din grupurile de risc, a crescut brusc în ultimul deceniu, iar actualul sistem de justiție este incapabil să facă față fenomenului. Deși familia este considerată subiectul principal în prevenirea infracționalității printre copii, efectele negative ale crizei economice au avut consecințe dezastruoase asupra multor familii care nu reușesc să asigure copiilor întreținerea și educația necesară.

„În comunități există puține servicii oferite copiilor în afara școlii, iar o mare parte a celor existente nu răspund intereselor și necesităților acestora. În această situație, copiii sunt implicați în activități care contravin legii. Poliția și alte organe, cărora le-au fost atribuite unele responsabilități în domeniul prevenirii delincvenței juvenile, nu au pregătirea necesară de a

comunica și colabora cu adolescenții. Totodată aceste organe suportă consecințele unei dotări insuficiente și ale lipsei unui cadru legal adecvat pentru a acționa în interesul superior al copilului. Înaltul Comisariat al ONU pentru Drepturile Omului, în observațiile sale finale din 4 octombrie 2002 asupra raportului prezentat de Republica Moldova, afirmă că s-au făcut eforturi pentru diseminarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului, precum și pentru a instrui categoriile profesionale care lucrează cu și pentru copii. În același timp, își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că aceste măsuri nu au fost destul de eficiente și recomandă statului să elaboreze metode mai creatoare de a promova Convenția și să consolideze eforturile îndreptate spre pregătirea adecvată și sistematică a categoriilor profesionale care lucrează pentru și cu copiii”, se mai precizează în raportul citat.

În conformitate cu Raportul de evaluare „Justiția Juvenilă în Republica Moldova”, delincvența juvenilă este determinată și de lipsa educației juridice și în domeniul drepturilor în instituțiile de învățământ. Deseori, copiii nu înțeleg că anumite

Vitalie Popa

acțiuni ale lor vin în conflict cu legea și pot fi pedepsiți de organele din domeniul ordinii publice și al justiției.

În ultimii ani, delincvența juvenilă este influențată de anturajul în care crește copilul: indiferența față de copii și problemele lor, plecarea părinților la muncă peste hotare, accesul minorilor la procurarea alcoolului și tutunului, rolul sumar al familiei și al instituțiilor de învățământ, inactivitatea organelor de resort în soluționarea problemelor minorilor, precum și pasivitatea societății civile. Totodată, în R. Moldova nu există o structură executivă unică ce ar avea în competența sa problema copiilor aflați în conflict cu legea și nici instanțe judecătorești specializate în examinarea cauzelor cu delincvenții minori. În consecință, au fost semnalate încălcări grave ale drepturilor copilului. Acestea țin deseori de aplicarea unor pedepse aspre aplicate minorilor, termene mari de detenție la judecarea cauzei, asistență juridică de proastă calitate. Pentru a evita astfel de cazuri, în 2005, Consiliul Superior al Magistraturii, împreună cu Procuratura Generală, a desemnat și instruit judecători și procurori care au fost specializați în urmărirea și judecarea cauzelor în care sunt implicați minori.

Combaterea delincvenței juvenile - una din direcțiile prioritare ale luptei împotriva criminalității

Prin adoptarea de către Parlamentul R. Moldova a Legii nr. 388, cu privire la drepturile copilului, statul se obligă să

ocrotească copilul, aceasta devenind o preocupare prioritară, iar combaterea delincvenței juvenile - una din direcțiile prioritare ale luptei împotriva criminalității. Totodată, în 2003, au fost adoptate două acte normative - Codul Penal și Codul de Procedură Penală. Astfel, noul Cod Penal menține vârsta de răspundere penală a minorilor de 16 ani, dar și posibilitatea eliberării de răspundere penală a acestora în vârstă de până la 18 ani, care au comis, pentru prima dată, infracțiuni ușoare sau mai puțin grave. În acest sens, sunt aplicate măsuri de constrângere, cum ar fi avertismentul, încredințarea pentru supraveghere părinților sau organelor de stat specializate, tratament de reabilitare psihologică, internarea în instituții de reabilitare și reeducare sau munca în beneficiul comunității, care variază de la 60 la 240 de ore în perioada de 18 luni. Noul Cod de Procedură Penală a fost adoptat, având la bază Convenția Europeană privind exercitarea drepturilor copilului, Ansamblul de reguli minime al Națiunilor Unite pentru administrarea justiției juvenile (Regulile de la Beijing), Regulile Națiunilor Unite privind protecția minorilor privați de libertate, Principiile Națiunilor Unite pentru prevenirea delincvenței juvenile (directivile de la Riyadh). În toate cazurile, aceste norme au prioritate asupra normelor naționale. Mai mult, instanțele de judecată sunt obligate să stabilească anumite împrejurări caracteristice ce țin de vârsta minorului, condițiile de trai și de educație, gradul de dezvoltare intelectuală, caracterul și temperamentul și starea psihologică etc.

La examinarea cazului în instanță, este necesară prezența unui reprezentant legal (părinte, tutore) și a unui pedagog sau psiholog. Totodată, noul Cod de Procedură Penală prevede posibilitatea împăcării părților prin intermediul medierii. Astfel, în februarie 2005, a fost creat Centrul Experimental de Mediere, unde activează cinci medieri.

Lipsirea copiilor de îngrijire părintească, abandonarea orelor de studii și influența nefastă a prietenilor trebuie să constituie un semnal de alarmă

În comunicarea sa din cadrul forumului „Justiția juvenilă în Estul și Sud-Estul Europei”, desfășurat la Chișinău, în septembrie 2005, șeful secției Protecția drepturilor și intereselor constituționale și combaterea traficului de ființe umane a Procuraturii Generale, Eugen Rusu, menționa că la combaterea delincvenței juvenile, accentul trebuie pus nu atât pe aplicarea sancțiunilor penale, cât pe terapia socială a fenomenului, bazată pe înlăturarea cauzelor și condițiilor la nivel macrosocial, microsocioal și individual.

„La nivel macrosocial e mai complicată elaborarea și realizarea măsurilor de prevenire și profilaxie a delincvenței juvenile. Însă, la nivel microsocioal, devine indispensabilă revitalizarea funcțiilor de bază ale instituțiilor cu rol educativ - familia și școala. În ultimul timp, rolul educativ al familiei a scăzut considerabil, în special în cazul plecării părinților peste hotare. La nivel individual, este necesar ca poliția și organele procuraturii, instanțele de judecată să se axeze, în cadrul soluționării cauzelor cu infractorii minori, pe individualizarea sancțiunilor penale pornind de la gravitatea faptei comise, circumstanțele personale și atitudinea minorilor, astfel

încât aceasta să aibă un rol educativ și de prevenire a delincvenței juvenile”, a specificat Rusu.

Consilierul de probațiune, în cadrul Institutului de Reforme Penale (IRP), Vitalie Popa, a menționat că, de cele mai multe ori, cauzele infracțiunilor rezidă în educația pe care o primește copilul sau, mai bine zis, în lipsa acesteia. Când un copil rămâne fără îngrijire părintească, când abandonează orele de studiu ori când nimereste sub influența nefastă a prietenilor, deja trebuie să constituie un semnal de alarmă pentru că acesta este primul pas spre înscrierea în rândul delincvenților juvenili. „Într-o gașcă, întotdeauna există un lider, care, de regulă, are mare influență asupra celorlalți copii. Apare și dorința de a se manifesta. De la dorința de manifestare, până a ajunge în conflict cu legea nu este cale lungă. Totodată, majoritatea problemelor se trag din familie. În momentul în care copilul se adresează părinților, aceștia niciodată nu-și găsesc timp pentru el. Dorința de afirmare la copil sporește și mai mult. El simte că posedă aptitudini și abilități și că ar putea să le manifeste în fața cuiva, dar se ciocnește de indiferența părinților. Atunci, el este nevoit să se impună într-un grup, nimerind sub influența acestuia. Manifestările în grup sunt de alt ordin, antisociale, în care norma morală dispăre. Apar situații când i se spune că pentru a deveni membru al grupului, trebuie să fie implicat în consumul de alcool sau acțiuni pentru care deja este prevăzută pedeapsa penală”, a declarat consilierul IRP.

Dacă până acum, cele mai dese infracțiuni țineau de furturi (art. 186 Cod Penal), în ultimul timp au crescut infracțiunile în proporții deosebit de mari (art. 195 Cod Penal), care prevăd de la 10 la 20 ani de detenție și infracțiunile în baza art. 217 Cod penal, ce prevede consumul și păstrarea drogurilor. Băieții delincvenți sunt duși la Penitenciarul pentru minori de la Lipcani, iar fetele - la Penitenciarul de la Rusca.

Cauzele delincvenței juvenile - indiferența și neglijența familiei

Referindu-se la cauzele delincvenței juvenile, Vitalie Popa a opinat că un mare rol revine indiferenței și neglijenței familiei, și, în special, a părinților. De remarcat că nu predomină familiile social-vulnerabile. Sunt cazuri când micii delincvenți provin din familii prospere. Mai există și fenomenul hipertutelării. Și în acest caz, copilul dorește să se afirme, dar înțelege că poate face acest lucru în afara familiei. În R. Moldova, odată cu plecarea părinților la muncă peste hotare, copiii rămân, de obicei, cu bunicii, rudele sau chiar singuri.

„Părinții consideră nejustificat că dacă copilul a atins vârsta de 14 ani, deja se poate descurca singur. Există un stereotip că copiii ai căror părinți sunt plecați ar fi bine întreținuți, realitatea însă ne demonstrează

că, după plecarea părinților, în prima fază, copilul trece printr-un șoc. Mai apoi, în faza a doua, când vin primii bani acasă, el realizează că nu este atât de rău, pentru că el își permite să meargă unde vrea și cu cine vrea. Atâta timp cât are bani, el este respectat, când aceștia dispar, situația se complică. Este foarte complicat să redirecționezi un copil de pe calea delincvenței pe cea corectă, să încerci să-l motivezi să accepte un alt comportament, odată ce el deja respiră cu acest comportament antisocial. Eu lucrez cu minorii, până la procesul de judecată și după pronunțarea sentinței, și, în special, cu acei care sunt condamnați la muncă în beneficiul comunității. În acest sens, colaborăm cu secțiile oficiilor penale de executare a Secției penale din cadrul Departamentului de Executare al Ministerului Justiției. Încercăm să preluăm cazurile de la ei. Rolul nostru este să asistăm, să consiliem și să supraveghem aceste persoane”, a mai spus Popa.

În ceea ce privește rolul familiei, Popa consideră că, din păcate, părinții nu-și dau seama de gravitatea situației și acuză de-a valma școala, societatea, conducerea statului, autoritățile locale. „Părinții realizează gravitatea situației doar atunci când odraslele lor sunt în detenție. Totodată, părinții consideră că cel mai important lucru e ca puștii să fie doar bine îmbrăcați, sături și cu bani în buzunar. Uită de educația lor. Or, la copil trebuie dezvoltată ierarhia valorilor. Totodată, copiii trebuie să aibă un regim al zilei, să fie implicați în diferite activități sociale”, mai consideră Popa.

Recomandări, consilierea și asistența juridică a minorilor delincvenți

În fiecare unitate de învățământ activează un psiholog. Părinții pot apela la el pentru a-i ajuta. În fiecare sector activează direcții pentru protecția copilului, organizații neguvernamentale. Lipsa de informație a persoanelor duce la aceea că ei, în caz de necesitate, nu știu unde să se adreseze. În ultimul timp, în republică au fost inaugurate centre de justiție comunitară.

O altă problemă cu care se confruntă minorii delincvenți ține de asigurarea asistenței juridice gratuite. Încă în 2004, pe lângă Institutul de Reforme Penale, a fost instituit primul birou de avocați specializat, fiind deschisă și o linie fierbinte. Beneficiari au fost minorii delincvenți, martorii și victimele acestora. La moment, în Chișinău activează două oficii de avocați publici - în sectorul Ciocana, în incinta preturii, și în sectorul Botanica, în incinta instanței de judecată. Aceștia prestează servicii persoanelor din sectorul respectiv.

În prezent, IRP derulează un proiect în cadrul căruia activează echipe mobile, formate din avocați care acordă asistență juridică copiilor aflați în detenție.

LILIANA ISTRATE

Un militar a fost condamnat pentru maltratare

Judecătoria militară Chișinău l-a recunoscut, recent, culpabil pe Adam Grigore (militar prin contract al Brigăzii 2 Infanterie Moto, comandantul companiei de cercetare, locotenent major), în baza art. 370, alin. (2), CP (exces de putere), condamându-l la amendă în mărime de 300 u.c. (6.000 de lei).

Atât în cadrul urmăririi penale, cât și în instanța de judecată, s-a stabilit că, în luna august 2006, în cortul companiei dislocate la Centrul de Instruire „Bulboacă”, pe motiv că a dispărut un telefon mobil, admitând exces de putere, locotenent major G. Adam a ordonat ilegal la 29 de militari prezenți în cort să ia poziția culcat, după care le-a aplicat la fiecare câte două lovituri în regiunea spatelui, feselor și picioarelor.

La 6 octombrie 2006, în corpul de gardă la Centrul de Instruire „Bulboacă”, făcând exces de putere, sub pretextul întăririi disciplinei militare, el a ordonat nelegitim la 24 de militari să ia poziția culcat, după care, cu catarama de la centură, le-a aplicat câte două-trei lovituri în regiunea feselor, spatelui și picioarelor.

În aceeași zi, 23 de militari, care nu mai puteau suporta acțiunile de maltratare repetate, comise de superiorul G. Adam, în semn de protest și în scopul atenționării comandantului superior la fărâdelegile comise de acesta, dar nu în scop de dezertare, au părăsit samavolnic locul de serviciu și au plecat la domiciliu.

Potrivit procurorilor, în cadrul ședinței de judecată, inculpatul G. Adam a recunoscut vina pe deplin și, căindu-se sincer de cele săvârșite, a încheiat acord de recunoaștere a vinovăției, fapt ce a și determinat instanța să-i aplice o pedeapsă mai blândă. Sentința este definitivă.

IOAN STRELICIUC

În ultimii patru ani Situația din unitățile militare s-a îmbunătățit simțitor

Situația din cadrul unităților militare s-a schimbat considerabil în ultimii aproximativ patru ani de zile. Potrivit președintelui Asociației Mamei Ostașilor, Rodica Topală, dacă până nu demult situația din cazarmă era critică, aici neexistând nici condițiile elementare, astăzi în majoritatea unităților au fost instalate geamuri termopan, a fost schimbat mobilierul, se efectuează reparații capitale. „Sălile de sport au fost în cea mai mare parte amenajate, cantinele funcționează relativ normal. Este o tendință pozitivă care nu poate fi decât apreciată. Singura problemă pe care noi am depistat-o în unele unități o constituie dotarea proastă cu materiale didactice și cu literatură de profil și, în general, literatură artistică”, a afirmat Rodica Topală.

De asemenea, ea a mai specificat că, dacă până nu demult existau diverse cazuri de maltratare a recruților de către superiori, astăzi, aceste cazuri sunt, practic, inexistente. „Desigur, se mai întâmplă să existe conflicte între recruți, dar care nu reprezintă „regulamente interne”, așa cum se întâmplă până nu demult. Astăzi, toate unitățile sunt extrem de verificate, iar astfel de cazuri sunt dur penalizate. Pot să afirm cu certitudine acest lucru, deoarece am constatat personal acest fapt din multe discuții particulare pe care le-am avut cu soldații, dar și în funcție de plângerile pe care le înregistrăm periodic. Este de apreciat în acest sens rolul Ministerului Apărării, care a luat toate măsurile necesare, de la destituirea ofițerilor care fac abuz în serviciu până la intentarea de do-

sare de urmărire penală”, a mai spus președintele Asociației Mamei Ostașilor.

„Pentru a înregistra cazurile de abuz din partea superiorilor, asociația a deschis și o linie de telefon „de încredere”, unde fiecare soldat are posibilitatea să anunțe asemenea cazuri sau alte probleme cu care se confruntă. Acest telefon funcționează de dimineață și până seara. Astfel, fiecare soldat are posibilitatea să ne anunțe în cazul în care îi sunt încălcate drepturile. De asemenea, o linie telefonică similară funcționează și în cadrul Ministerului Apărării. Până în prezent, însă, nu am înregistrat nici un apel prin care să fim informați despre abuzuri grave”, a mai afirmat Rodica Topală.

NICOLAE FEDERIUC

DEȘI A FOST ÎMPOTRIVA NAȘTERII LOR

Un cetățean arab a furat copiii de la soția moldoveancă

O moldoveancă, mamă a doi copii, a trăit un adevărat coșmar, din cauza soțului său, de origine arab. În timpul mariajului, desori, bărbatul o agresa fizic și o insulta. Când femeia a decis să se despartă de el, acesta i-a furat copiii, în vârstă de șase și, respectiv, trei ani. În disperare, femeia a apelat la juriștii de la Centrul pentru Drepturile Copilului, solicitând ajutor în vederea recuperării copiilor.

Octavian Toderășcu

Olesea R. (din considerente etice, numele femeii a fost schimbat - n. n.) s-a căsătorit cu un cetățean al Sudanului în 1997. Venirea pe lume, peste cinci ani, a primului copil nu l-a bucurat pe proaspătul tată. El o obliga pe Olesea să recurgă la avort, pe motiv că familia lui este săracă și nu-și poate permite întreținerea a încă unui membru al familiei. Olesea a refuzat chiuretajul, spunându-i soțului că, dacă acesta nu acceptă copilul, ea îl va crește de una singură.

După lungi polemici, soțul a acceptat ca micuțul să apară pe lume. Din acest moment, însă, el și-a schimbat comportamentul brusc - lipsea nopțile de acasă, consuma frecvent băuturi alcoolice, o bătea și o insulta. Femeia l-a rugat, de mai multe ori, să-și revadă atitudinea, însă el a continuat s-o trateze cu ostilitate...

Înainte de nașterea celui de-al doilea copil, soțul Olesei a devenit

în lipsa unui sprijin și amenințată în permanență cu moartea, a renunțat. Mai ales că soțul îi luase actele de identitate, fapt ce nu-i permitea să apeleze la organele de drept. Atunci, Olesea a apelat la Ambasada României în Sudan, solicitând viză de tranzit (în luna ianuarie 2007 - n. n.) pentru a se putea întoarce acasă. Oficialii de la misiunea diplomatică nu au putut-o ajuta cu nimic, deoarece ea nu avea pașaport. Până la urmă, Olesea a depus la poliție o plângere împotriva soțului, denunțându-l pe acesta că i-a sechestrat pașaportul. După ce organele de resort i-au returnat pașaportul, ea s-a întors în Republica Moldova.

Reîntoarsă acasă, ea a solicitat ajutorul juriștilor de la Centrul pentru Drepturile Copilului în vederea recuperării celor doi minori din Sudan. În prezent, juriștii din cadrul ONG-ului întocmesc actele necesare în vederea inițierii procedurii de divorț și de încredințare a minorilor în grija Olesei.

Centrul pentru Drepturile Copilului este o organizație neguvernamentală, al cărei scop principal este protecția juridică și de altă natură a copiilor și tinerilor. Beneficiari ai centrului sunt copiii și tinerii, specialiștii care lucrează în acest domeniu, autoritățile publice centrale și locale de resort, organizațiile naționale și internaționale etc.

IOAN STRELICIUC

„Fișa de evidență” provoacă minorilor daune morale

Un minor din Chișinău este luat, timp de mai bine de un an și jumătate, în evidența poliției, frecventele vizite ale polițiștilor provocându-i stres și daune morale. Juriștii de la Centrul pentru Drepturile Copilului susțin că, prin aceste acțiuni, organele de drept încalcă normele cu privire la protecția drepturilor copilului.

Problemele adolescentului, în vârstă de 16 ani, au început după ce, într-o seară, în timp ce se afla, cu cinci prieteni de-ai săi, în curtea casei, a fost reținut de polițiști. Reprezentanții organelor de drept i-au bănuț pe minori de comiterea unui act de huliganism. Polițiștii și-au bazat bănuielele pe informațiile locuitorilor din blocul vecin, care s-au plâns că, într-o noapte, „niște băieți” au vopsit pereții casei cu un lichid necunoscut. Reclamanții nu știau exact cine a comis fapta, dar au declarat că făptașii ar putea fi acești copii.

Mama băiatului le-a cerut polițiștilor explicații referitor la deschiderea fișei de evidență, însă inspectorul pentru minori i-a spus că „nu este nimic grav”, că evidența este doar „o mică formalitate, ce ține de profilaxia delincvenței juvenile”. Această formalitate, însă, durează mai bine de un an și jumătate. Acest lucru îl stresează pe copil, provocându-i daune morale. Pentru că nu a putut soluționa de una singură problema feciorului său, femeia a apelat la reprezentanții Centrului pentru Drepturile Copilului.

În noiembrie 2006, juriștii centrului au discutat cu inspectorul pentru minori din cadrul Comisariatului sectorului Centru al capitalei privind regulamentul de inițiere a fișei de evidență a minorului și modalitatea de suspendare a acesteia.

Potrivit directorului Centrului pentru Drepturile Copilului, Octavian Toderășcu, în punctul 38 al ordinului din 10 noiembrie 2004 „Cu privire la organizarea activității serviciilor pentru minori ale comisariatelor de poliție” este prevăzut că fișele de evidență profilactică pot fi suspendate la propunerea inspectorului pentru minori, dacă, în decurs de un an, minorul nu a comis alte contravenții și are o purtare pozitivă. „De aceste prevederi s-au ghidat

juriștii Centrului pentru Drepturile Copilului atunci când au încercat să soluționeze cazul minorului. Juriștii noștri s-au documentat și au aflat că, pe parcursul unui an, minorul nu a comis nicio încălcare. Deci, nu mai există temei legal ca băiatul să fie ținut în evidența poliției. Reprezentanții organelor de drept, însă, au declarat că, pentru a fi suspendată fișa de evidență, părinții minorului trebuie să le prezinte caracteristica profesorilor. Ulterior, materialele din dosar vor fi expediate la Comisia pentru minori, cu propunerea de a fi suspendată fișa de evidență. Motivul din care minorul a fost luat în evidență s-a epuizat, iar păstrarea în continuare a fișei de evidență la organele polițienești aduce prejudicii personalității lui, dăunează dreptului său de protejare a vieții private și încalcă principiul non-discriminatoriu”, a precizat Octavian Toderășcu.

Centrul pentru Drepturile Copilului este alarmat de faptul că, până în prezent, fișa de evidență a minorului nu a fost lichidată. Deși s-au adunat toate actele necesare pentru suspendarea evidenței, intenționat sau nu, poliția nu se conformează prevederilor punctului 38 al ordinului din 10 noiembrie 2004 „Cu privire la organizarea activității serviciilor pentru minori ale comisariatelor de poliție”.

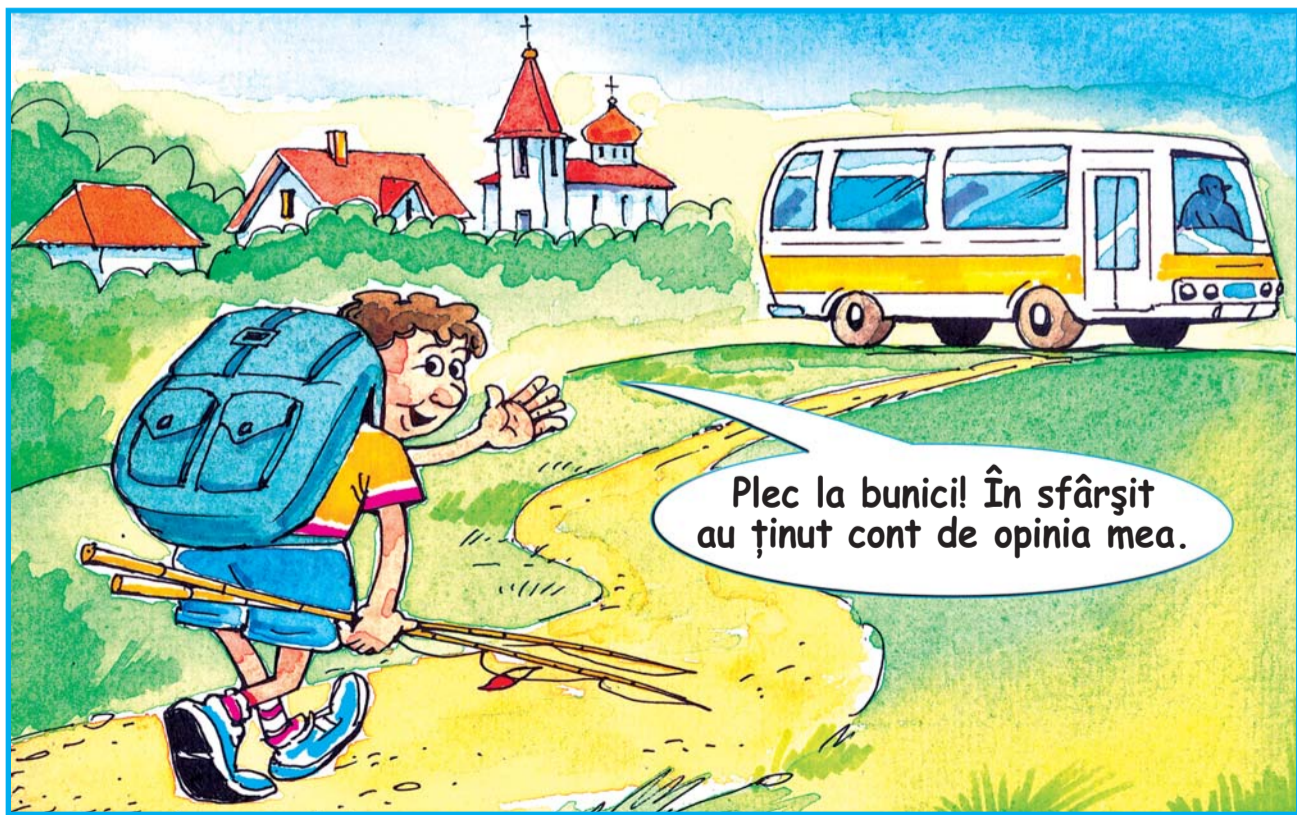
IOAN STRELICIUC

Juristul Centrului pentru Drepturile Copilului, Octavian Vârlan, a prezentat caracteristica elaborată de profesori organelor de drept, însă din motive necunoscute examinarea actului se tergiversează. În opinia lui, motivul de păstrare a fișei de evidență a minorului s-a epuizat, drept care acea fișă trebuie lichidată. „Băiatul a conștientizat fapta rea și, pe parcursul unui an, nu a mai comis alte abateri. Mai mult, profesorii l-au caracterizat pozitiv pe Anton Popov, menționând că el frecventează școala și nu încalcă regulamentele școlare”, a subliniat Octavian Vârlan.

Dreptul la opinie

Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului fiind luate în considerare avându-se în vedere vârsta sa și gradul său de maturitate.

Art. 12. - 1, Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, 1990

De ce este important să ascultăm opiniile copiilor?

Participarea copiilor este un drept fundamental, care presupune, în principal, faptul că aceștia au dreptul de a-și exprima liber opiniile asupra oricăror probleme care îi privesc în cadrul familiei, la nivelul comunității locale, la școală, chiar și la nivelul politicii naționale. Adulții trebuie să ia în considerare opiniile copiilor, ținând seama de vârsta lor și de gradul de maturitate. Copiii au astfel dreptul de a fi implicați în mod activ în societate și să fie consultați în luarea deciziilor care îi privesc. Ei au dreptul de a se apăra atunci când le sunt încălcate drepturile și de a încerca să acționeze pentru respectarea drepturilor lor. De aceea, permițându-le copiilor să participe în problemele care îi privesc, putem obține rezultate precum:

- Vom avea copii care se simt puternici și responsabili pentru viețile lor;
- Vom avea o mai bună protecție a copiilor împotriva abuzului și violenței, întrucât astfel de lucruri ies mai ușor la iveală atunci când copiii pot reacționa și au la dispoziție mecanismele pentru a o face;
- Vom întări democrația pentru că atunci când copiii sunt respectați pentru opiniile lor, ei descoperă importanța de a respecta opiniile celorlalți și încep să înțeleagă procesele și valorile democrației, să combată rasismului și alte forme de discriminare, precum și să învețe toleranța;
- Vom lua decizii mai bune ca societate, atunci când luăm în considerare impactul acestor decizii asupra vieții copiilor.

Pictor MARGARETA CHIȚCĂȚII